

Rytme, sang og dans i barns hverdagsliv

Hvordan kommer rytme, sang og dans til uttrykk i barns hverdagsliv i Swaziland og Norge?

Helen Eggen Sira
Kandidatnummer: 110

Bacheloroppgave – Arbeid med barn i et internasjonalt perspektiv

BHBAC3920

Trondheim, Mai 2017

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	4
1.2 Problemstilling	4
1.3 Oppgavens oppbygging.....	4
2. Teori.....	6
2.1 Musikk	6
2.2 Sang	6
Barnestemmen	7
Spontansang.....	7
2.3 Kultur	8
Barnekultur	8
Sosialisering og stereotypi.....	9
3.4 Rytme	10
Afrikansk kirkemusikk	10
3.5 Dans	10
Afrikansk bevegelse.....	11
Folke dans.....	12
3. Metode	13
3.1 Kvalitativ metode	13
3.2 Datainnsamlingsmetodene.....	13
Metodetriangulering	13
Observasjon	14
Intervju.....	14
Praksisfortelling.....	15
Eksperiment	15
3.3 Beskrivelse av utvalget.....	16
3.4 Metodekritikk.....	18
4. Funn og drøfting.....	20
4.1 Rytme	20
Rytmefølelsen sitter i kroppen.....	20

Kirkemusikk	21
4.2 Sang	23
Spontansang	23
4.3 Dans	25
Eksperiment utført i Swaziland	25
Eksperiment utført i Norge	27
5. Oppsummering og avslutning	30
6. Litteraturliste.....	32
7. Vedlegg	33
7.1 Intervjuguide Swaziland.....	33
7.2 Intervjuguide Norge.....	35

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

”When I hear music, I feel my heart and my heart beats, my body wants to dance” svarte jenta fra Swaziland, da jeg spurte henne hva som skjer når hun hører musikk. Hun svarer på hva som skjer når hun hører musikk. Hun føler hjertet og hjertets slag eller rytme, og hun får lyst til å danse. Dette sitatet har jeg valgt å ta med fordi det er relevant i forhold til min problemstilling. Mitt tema i denne oppgaven er musikk, og jeg har sett nærmere på rytme, sang og dans i hverdagslivet til barn. I barnehagen har jeg sett barns glede ved å synge og danse. Musikk er noe jeg synes er spennende selv og er interessert i. Jeg har så lenge jeg kan huske vært interessert i musikk, og da jeg var yngre var jeg svært interessert i dans. Jeg var med på drill fra jeg var åtte til jeg var seksten år. Valg av tema ble basert på egen interesse og av det jeg fikk se i Swaziland av rytme, bevegelse og musikk.

Jeg går fordykning internasjonal og i den forbindelse var jeg tre måneder i Swaziland. Her hadde jeg praksis i seks av disse ukene. De resterende ukene jobbet jeg med en feltrapport eller case som det heter. Jeg har samme tema i denne oppgaven som jeg hadde i feltrapporten. Temaet mitt er musikk med fokus på rytme, sang og dans. Mitt opphold i Swaziland bar preg av undring over barnas musikkglede, og måten dette kom til uttrykk i hverdagslivet deres. I denne oppgaven har jeg valgt å holde fokus på rytme, sang, dans, og sett nærmere på hvordan det kommer til uttrykk i hverdagslivet til barn i Swaziland og barn i Norge. Rytme, sang og dans var noe jeg fikk se i mange situasjoner i Swaziland og syntes det var interessant å undersøke nærmere. Derfor valgte jeg å undersøke dette også i barnehagen i Norge. Dette er grunner til hvordan min problemstilling ble til.

1.2 Problemstilling

Min problemstilling er; ”Hvordan kommer rytme, sang og dans til uttrykk i barns hverdagsliv i Swaziland og Norge?”

1.3 Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven er delt inn i fem kapitler. Det første kapitlet er dette kapitlet som er innledningen. I det andre kapitlet kommer teoridelen, hvor det er teori som er relevant for problemstillingen min. Det neste og tredje kapitlet er metode, og her viser jeg hvilke

metoder jeg har brukt for å finne svar på problemstillingen. Her skriver jeg også om valg av metoder og hva jeg gjorde for skaffe informasjon jeg trengte. Det fjerde kapitlet er funn og drøfting, og her bruker jeg funnene og drøfter de i lys av teori. Til slutt runder jeg av i kapittel fem, med en oppsummering og avslutning.

2. Teori

Sæther (2012) sier at musikk er noe som angår alle mennesker og kan oppleves overalt. Musikk er et fenomen og et uttrykk og Sæther (2012) hevder at musikk kan uttrykke følelser og fremkalle minner og opplevelser hos oss mennesker. Musikk kan stimulere oss til bevegelse (Sæther, 2012, side 14).

2.1 Musikk

Musikk kan defineres og sies at består av tre hovedelementer. Disse hovedelementene er rytme, melodi og harmoni (Bjerkestrand, 2016). Dette er hovedelementene i musikken, men musikk består også av grunnelementer. Musikkens grunnelementer er klang, dynamikk, tonehøyde eller melodi, rytme, puls, tempo, tekstur og form (Sæther, 2012, side 25). Av tone og rytme blir det melodi, det vil si toner blir sammenvevd til noe levende og til en meningsfylt helhet (Bjerkestrand, 2016).

Jeg nevnte at musikk er noe som oppstår over alt og angår alle, men musikk oppfattes forskjellig. Vi har ulike kulturelle preferanser og dette vil påvirke oss i hvordan vi oppfatter musikken (Sæther, 2012, side 13). For eksempel har vi ulik opprinnelse, ulik kulturell bakgrunn, men også miljø og tilhørighet, og dette bli vi mennesker påvirket av når vi oppfatter musikk. I boka «Barnet og musikken» skriver Sæther (2012) at musikkprofessor Finn Benestad (1993) hevder at musikk er et språk, som er felles for alle mennesker, det er musikk som er hjertes tale fra et menneske til et annet menneske. Altså to med to forskjellige verbale språk, kan kommunisere med hverandre i form av musikk. Musikk er et fysisk fenomen og et estetisk uttrykk, og Sæther hevder at musikk uttrykker følelser, fremkaller minner og opplevelser og kan stimulere oss til bevegelse (Sæther, 2012, side 14).

2.2 Sang

Sang er et personlig uttrykk og et kunstuttrykk (Eidsaa & Kamsvåg, 2004, side 21). Så hvordan en opplever sang og musikk er personlig og individuelt. "Sang kan være kommunikasjonen mellom mennesker, samfunn og nasjoner. Sangen kan også være uttrykk for tro, religion og politisk overbevisning" (Eidsaa & Kamsvåg, 2004, side 21). Altså kan mennesker uttrykke seg og kommunisere med hverandre på tvers av samfunn, nasjoner, tro og religioner. Å synge er en naturlig musikalsk uttrykksmåte og kan få ut følelser blant mennesker (Marstal, 2004, side 47). Det vil si at når en synger kan følelsene komme til syne,

både egne og andres følelser. Dette har jeg observert i barnehagen, for eksempel barn leker popstjerne og synger en alvorlig tekst, og de har kanskje et alvorlig ansikt i stedet for et smil. ”Børn, der synger får selvtillid, bliver åbne, tilidsfulde og lydhøre” (Marstal, 2004, side 47). Altså kan barn som synger forsterke selvtilliten.

Barnestemmen

En barnestemme kan utvikles (Eidsaa & Kamsvåg, 2004, side 23), og en barnestemme vil også utvikles. I barnehagen utvikles stemmen, barna må bli kjent med sin egen stemme. Fra de begynner å snakke og høre stemmen sin, til de begynner å utforske den. Sangen trenger ikke nødvendigvis å være vakker, hovedsaken er at barnet synes det er morsomt å synge (Eidsaa & Kamsvåg, 2004, side 23). Det vil si at barna trenger ikke synge rent for at det skal være morsomt for dem.

Det kan ha stor betydning hos barn at de får høre musikk og lærer seg sanger som en introduksjon inn i musikkens verden. Det kan skape interesse og kunnskap, som er en slags drivkraft i barnas musikalske uttrykk (Sæther, 2012, side 102). Sæther (2012) skriver i sin bok «Barnet og musikken» at musikkpedagog Bertil Sundin ser på musikaliteten hos barn som et uttrykk for deres behov for å kunne uttrykke seg, og at dette behovet blir sentralt om en oppfatter det som biologisk betinget (Sæther, 2012, side 103). At noe er biologisk betinget vil si at det ligger i deres natur.

Spontansang

Spontansang er når sang er spontant, og det kommer inn i barns hverdag på en naturlig måte. Dette kommer til syne i lek, og andre gjøremål. Spontansang kan fungere som et slags akkompagnement til dans eller bevegelser, og det kommer uten voksnes oppfordring, men er underlagt barnekulturens normer og regler (Sæther, 2012, side 104). Du kan lese om barnekultur i kapitlet om kultur under. I barnehagen kan en observere spontansang i mange situasjoner. For eksempel i tegnesituasjon, hvor barnet synger det som blir tegnet på papiret. Barnet synger i denne situasjonen fordi det er fornøyd. Men barn synger ikke bare når de er fornøyd (Sæther, 2012, side 104). For eksempel kan barn også synge når de erter eller klager på noe. Felles for disse eksemplene på spontansang er at de oppstår her og nå, og oftest i en sosial kontekst.

Ifølge Bjørkvold (1979) deles barnesangen opp i tre hovedbruksområder (Sæther, 2012, side 104). Disse er imiterende sang, sang som direkte kommunikasjon og sang som løser handlingsledsagelse, eller spontane sanglige uttrykk rettet mot seg selv. Imiterende sang er når barna imiterer lyder de har hørt før. Dette kan være for eksempel sykebil, eller en hund, eller en galopperende hest. Direkte kommunikasjon er når det gis kommandoer gjennom sangen, eller spør og svarer (Sæther, 2015, side 105). For eksempel synger noen barn til andre barn; ”Bli med oss å le-ek, du kan få bli med”, også svarer de igjen med sang.

2.3 Kultur

Kultur kan være vanskelig å definere, og begrepet brukes mer og mer i aviser, på tv, i pausen på jobb og ellers i hverdagen. Kultur er så mye. Det er ungdomskultur, politisk kultur, innvandrerkultur, fin kultur osv. Det kan altså være på mange forskjellige områder, og har betydning på ulike ting. ”Det er et ord som kan brukes til å beskrive så mange forskjellige fenomener også må bety forskjellige ting” (Eriksen & Sajjad, 2015, side 34). Altså kan det kan ha flere betydninger. Kultur er helheten som består av trosformer, kunnskaper, moral, kunst, jus, skikker, normer, og foruten alle disse ferdighetene og vanene et menneske har tilegnet seg som medlem av samfunnet (Eriksen & Sajjad, 2015, side 35). Det er noe som en tilegner seg som medlem av en kultur eller et samfunn. ”Vi tar i bruk kultur når vi skal fortolke vår erfaring, og vi bruker kultur som rettesnor for våre handlinger” (Mørkeseth, 2012).

”Alt som er lært er kulturelt, mens alt som er medfødt er naturlig” (Eriksen & Sajjad, 2015, side 35). Jeg skrev i min caserapport fra Swaziland at menneskets medfødte natur kommer kun til syne på kulturelt vis, for eksempel språk. Eriksen og Sajjad (2015) skriver i sin bok «Kulturforskjeller i praksis», at det er svært delte meninger om dette, men konkluderer med at det er viktigere det vi lærer oss i oppveksten enn de egenskapene vi bli født med. Men igjen, så er det med hjelp av disse egenskaper vi er født med, som gjør oss i stand til å lære (Eriksen & Sajjad, 2015).

Barnekultur

Barnekultur kan være vanskelig å defineres, men forskere skiller mellom kultur med barn og kultur for barn skriver Danbolt og Enerstvedt (Sæther, 2012, side 99). Begrepet barnekultur kan forklares med at det er barnas egne kultur, hvor det er barna som skaper kulturuttrykkene.

I min caserapport fra Swaziland skrev jeg at kulturuttrykk er verbale, materielle, atferdsmessige og strukturelle (Larsen & Slåtten, 2015). For eksempel kan barna lage sanger selv, lage fortellinger, leke rollelek eller tegne tegninger. Dette er barnekultur, og barnekulturen bærer preg av muntlige kommunikasjonsformer (Sæther, 2012, side 99). Det her er typisk for barn i barnehagealder. Hos barna i barnehagen er leken det viktigste og dette er kulturen i barnehagen. Barnekultur er barn som leker med andre barn, fantasilek eller barn som leker alene, men barnekultur kan også være når voksne leker med barn, eller gjør andre ting sammen. For eksempel kan dette være samlingsstund eller andre musikkaktiviteter med barna som medvirkere.

I «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står» står det ikke noe konkret om musikkarbeid i barnehagen, men det ligger noen føringer generelt, under fagområdet Kunst, kultur og kreativitet (Kunnskapsdepartementet, 2011). Det er barnehagens ansvar å legge til rette for varierte opplevelser og erfaringer. Dette vil være med på å gi barna i barnehagen mulighet til å skape sin egen kultur (Torgersen, 2016, side 109). I barnehagen blir typiske barnesanger som for eksempel «Bjørnen sover» videreført gjennom muntlig sangtradisjon. Den tradisjonelle barnemusikken er barnesanger som man ikke vet opphavspersonen av, som for eksempel «Bjørnen sover», og de barnesangene en vet opphavsperson av, for eksempel Torbjørn Egner. Sangene som synges i barnehagen blir overført av en generasjon til en annen.

Sosialisering og stereotypi

Sosialisering er en svært viktig faktor i barnehagen for barn og voksne, og barn kan sosialiseres gjennom musikk. Askland (2011) ser på sosialisering som den sammensatte prosessen et barn går igjennom for å utvikle seg som et individ innenfor samfunnets rammer, regler og grenser. Altså er det en prosess som barn går i gjennom i barnehagen hvor de utvikler seg inn i samfunnet. ”Å bli sosialisert vil si å bli en del av og delaktig i kulturen og samfunnet en er født inn i (Askland, 2011, side 88). For eksempel blir barn født i Norge, født inn i en norsk kultur og et norsk samfunn. Barn som blir født i Swaziland, blir født inn i Swazilands kultur og samfunn.

”Stereotypier er forenklete beskrivelser av antatte kulturtrekk ved bestemte typer av mennesker, som fungerer grensesettende i forhold til dem” (Eriksen & Sajjad, 2015, side 56). Altså stereotypier er tanker og meninger en kan ha om andre mennesker. For eksempel:

”kvinner skal kun være på kjøkkenet og lage mat, de er ikke brukelig til andre ting”. Dette eksempelet er også nedlatende mot kvinner, og det finnes også etniske stereotypier som ofte kan være moralske fordømmende, og kan høres nedlatende ut. For eksempel: ”de med mørk hud er late og gidder ikke arbeide”. I dette eksempelet er det svært nedlatende mot de med mørk hud. En tenker ofte positivt om seg selv og fordømmende om andre (Erisken & Sajjad, 2015). For eksempel beskriver sin folkegruppe som generøse personer som alltid er ærlig. Ofte er stereotypier overdrevne beskrivelser om det som faktisk er realiteten.

3.4 Rytme

Rytme er lange og korte toner, de varieres og kombineres (Sæther, 2012). En kan si at rytmen er motoren i musikken, og begrepet puls brukes om grunnrytmen. Grunnrytmen er det slaget som kommer jevnt i musikken. For eksempel om en går i takt eller marsjerer, til korpsmusikk er det ofte til pulsen i musikken. Trommene slår grunnrytmen og pulsen i marsjen. Sæther (2012) skriver om en musikkpedagogikk som er utviklet av Bernard Christensen, som bygger på rytme og improvisasjon. Han hevder at rytmefølelsen sitter i kroppen, og ikke noe vi kan forstå med hodet eller føle med hendene.

Afrikansk kirkemusikk

Den Afrikanske kirkemusikken bærer preg av rytme, og som stimulerer til dans eller bevegelse. Salmene i gudstjenestene kan være lik de i vesteuropeisk kultur, men er tilpasset den afrikanske sangstilen, med mer rytme og bevegelse (Sæther, 2012, side 95). Altså kan en kjenne igjen kjente salmer, men i en annen stil. Sæther (2012) sier at periodene i kirkemusikken er korte og tilpasset pusten. Altså kan salmene være lett å lære og forstå. Det kan være lettere for yngre barn å lære seg sangene når linjene er korte og stilen bygger på gjentakelser (Sæther, 2012, side 95). Kanskje forstår en ikke hele teksten, men noen og en lærer seg etter hvert melodien og klarer å henge med. ”Rytmask musikk finnes i alle kulturer. Rytmen stimulerer oss til dans og bevegelse og appellerer til små barns kroppslige uttrykk. Det rytmiske aspektet har særlig betydning i kultur møter der vi også aktivt kan delta med sang, spill og dans” (Sæther, 2012, side 96).

3.5 Dans

Dans er bevegelse, og bevegelse for bevegelsens skyld (Fiskvik, 2013). Bevegelse utført rytmisk til musikk, gjerne kalt dansemusikk, er dans. Det finnes former for dans i alle

kulturer, og det sies at dans har vært en del av de aller første menneskesamfunn. Men det er ikke mulig å si nøyaktig når dans ble del av menneskers kultur, fordi det ikke har etterlatt seg identifiserbare fysiske spor (Fiskvik, 2013). Dans er fysisk, en sosial aktivitet, underholdning og ulike former for kunst. Det skilles mellom samværsdans og scenisk dans. Samværsdans er dans som i hovedsak er brukt som en sosial aktivitet, eller sosial dans. Samværsdans er folkedans, gammeldans, selskapsdans, andre historiske danser og mer (Fiskvik, 2013). Disse dansene har også mange ulike dansestiler, som brukes som scenisk underholdning. For eksempel "River dance" eller "Hip hop", men er opprinnelige sosiale danser. Scenisk dans er dans som brukes som underholdning eller noe mindre bærende i den sceniske kunsten (Fiskvik, 2013). Eksempel på scenisk dans er ballett, både moderne og klassisk.

Öhman (2012) hevder at det ikke fins noe mål med leken, og dette kan koples opp mot dans. Dansen trenger ikke ha et mål, men noen ganger har det et mål og har en slags kraft. I boka, barnet og musikken har Sæther (2012) tatt med et eksempel fra Bjørkvolds video «Når øyeblikket rynger» (1995). Dette er et eksempel fra Vest-Afrika som viser sammenheng mellom bevegelse, rytme og stemmebruk. Eksempelen lyder som følger: "En gruppe menn arbeider med å reparere jernbanelinja. Gjennom rytmisk sang og bevegelse utløses kraft slik at de på samme puls løfter eller flytter de tunge skinnene" (Sæther, 2012, side 94). Altså mennene som arbeider på jernbanelinja klarer i felleskap å skape stor kraft, gjennom rytmisk sang. Bjørkvold (1995) kommenterer at det er et skille mellom puls og takt (Sæther, 2012, side 95) og han skiller mellom at puls er organisk og knyttet til bevegelsen, og takten er faster, som for eksempel i militærmusikken.

Afrikansk bevegelse

I Afrika oppleves rytme gjennom bevegelse og dans som en naturlig del av hverdagen (Sæther, 2012, side 95). Sæther (2012) har vært i Afrika, blant annet Swaziland. Her har han observert at barna danser impulsivt i flere forskjellige sammenhenger, og det trenger ikke være faste trinn, men improviserte bevegelser, hvor for eksempel rumpa er motoren eller pulsen. Rumpa kan svinges fra side til side, opp eller ned. Sæther (2012) forteller videre at han har observert at barna danser uten at de synger og uten noe musikkakkompagnement. Her viser barna at de har indre rytmisk musikalitet som de får uttrykt i gjennom dans (Sæther, 2012, side 95). Det vil si at barnas rytme kommer til syne i dansen, og barna får uttrykke seg på hvilken måte de vil med bevegelse og dans. Dans er noe som skjer frivillig og barna danser fordi de synes det er gøy. Lek er noe som kommer fra barnas lyst og leken er indremotiverende

(Öhman, 2012, side 77). Dans kan ses på som lek. Öhman (2012) sier at det er lærernes plikt at barn får mulighet til å leke.

Folkedans

Folkedans var første navn på danser som folket brukte eller hadde brukt (Bakka, 2017).

Folkedans er som jeg har skrevet over, samværsdans, altså en sosial dans. I folkedans lærte barn og unge dansene av de som var eldre, ved å herme eller henge seg på. Folkedansene kunne variere fra bygd til bygd på den tida, og folket danset innenfor datidens normer (Bakka, 2017).

3. Metode

I min undersøkelse har jeg valgt å bruke kvalitativ metode for å finne svar på problemstillingen. Jeg har valgt å bruke metodene intervju, observasjon, praksisfortelling og eksperiment. Dette er altså metodetriangulering. Jeg brukte flere metoder fordi tema mitt kan belyses på flere måter. Jeg har valgt å bruke innsamlede data fra feltstudie mitt i Swaziland, og ta med det inn i denne undersøkelsen. Jeg var i Swaziland i tre måneder, høsten 2016, og samlet inn mye data. Feltrapporten min har samme tema som denne bacheloroppgaven, men en annen problemstilling. Jeg brukte de samme metodene i Norge som i Swaziland.

3.1 Kvalitativ metode

”Vitenskapelig metode er framgangsmåter eller teknikker for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål. Målet er å få fram informasjon om den sosiale virkeligheten, og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres” (Bergsland & Jæger, 2015, side 66). Det vil si at metode er et hjelpemiddel for å samle inn data. Deretter skal den innsamlede dataen analyseres og tolkes. En skiller gjerne mellom to hovedtyper metode, og disse er kvalitativ metode og kvantitativ metode (Bergsland & Jæger, 2015, side 66). Det er kvalitativ metode jeg har brukt i denne undersøkelsen, da jeg ønsket å komme i dybden og høre menneskers meninger. ”Kvalitativ forskning befatter seg med kvalitetene ved et fenomen. Ulikt kvantitativt arbeid er man her mest interessert i meninger, betydninger og tekst (Langdridge, 2015, side 25). Bergsland og Jæger sier at intervju, observasjoner, prosjekter, bilder og samtaler er gode innsamlingsmetoder, og jeg har brukt noen av disse (Bergsland & Jæger, 2015, side 69 – 70).

3.2 Datainnsamlingsmetodene

Metodetriangulering

Jeg har benyttet meg av metodetriangulering. Metodetriangulering er et flermetodedesign (Bergsland & Jæger, 2015, side 69). Det er en kombinasjon at ulike metoder som benyttes for å belyse tema. Jeg har studert fenomenene rytme, sang og dans, fra ulike synsvinkler og bruker ulike metoder for å belyse problemstillingen. Metodene jeg har brukt er; observasjoner, intervju, praksisfortelling og eksperiment. Jeg valgte disse kvalitative metodene fordi jeg ønsket å komme i dybden.

Observasjon

”Observasjon er å samle informasjon om ulike forhold på ulike måter” (Askland, 2011, side 173). Jeg har samlet inn informasjon i Swaziland og Norge, og fokuset har vært å se hvordan musikk brukes i barns hverdagsliv. Fokus eller seleksjon dreier seg om å se det beste utgangspunktet for observasjonene. For eksempel har jeg stilt meg disse spørsmålene ofte: hva observerer jeg, hva ser jeg etter og hvorfor ser jeg etter akkurat dette. Observasjon og intervju er metoder som kan likne og begge er innen kvalitativ metode (Bergsland & Jæger, 2015, side 73). Intervju skal jeg komme tilbake til senere i teksten. ”Observasjon vil også stå sentralt i gjennomføring og vurdering (...) og ulike eksperimenter i barnehagen” (Bergsland & Jæger, 2015, side 73). Altså brukes det underveis og i etterarbeid. Det kan altså bidra til rikt datamateriale i form av notater, som igjen vil kunne danne grunnlag for drøfting. Eksperiment er en annen metode jeg har brukt, som jeg skal komme tilbake til senere. Typen observasjon jeg har brukt er ”felt observasjon”. Jeg valgte denne metoden fordi, denne typen observasjon er når observatøren er ute i felten som en aktiv deltaker og observatøren bruker også seg selv for å forstå det som foregår (Bergsland & Jæger, 2015, side 75). Jeg har vært nært på det eller de som observeres, og jeg har hatt muligheter for å se detaljer i det som har skjedd. Som Askland (2011) sier, så er dette deltakende observasjon (Askland, 2011, side 211). I deltakende observasjon er jeg en del av sammenhengen, og det kan påvirke samspillet.

Intervju

Intervju er en målrettet kvalitativ metode som brukes når en ønsker å vite noe om hvordan andre mennesker tenker (Askland, 2011, side 214). Jeg ønsket å få kunnskap om barnas meninger om musikk, sang og dans. Et intervju er ikke en vanlig dialog mellom to eller flere parter. Det er en samtale som er planlagt, og har et fokus. Mine intervju hadde fokus på musikk, og jeg hadde laget en intervjuguide på forhånd som jeg forholdt meg til underveis i intervjuet. En intervjuguide er en plan over hva som skal snakkes om (Bergsland & Jæger, 2015, side 71). Det er en grov skisse av hvilke emner en ønsker å snakke om eller nøyaktige spørsmål som skal stilles. Jeg hadde forberedt emner og spørsmål i min intervjuguide på forhånd, men var også forberedt på at noen spørsmål kunne tilføyes underveis eller endres. Jeg endret på noen av spørsmålene jeg hadde intervjuguiden i Swaziland og i Norge. Endringene var for eksempel ja og nei spørsmål. Jeg tilpasset spørsmålene fra barn i Swaziland som gikk på skole til spørsmål til barn i Norge som gikk i barnehagen.

Jeg brukte intervju som metode fordi jeg ville høre barnas tanker om temaet. Barnas alder og deres intellektuelle forutsetninger settes i fokus (Løkken & Søbestad, 2014, side 116). Jeg intervjuet barn fra fem til seks år, og ønsket å høre deres perspektiv. Eide og Winger (2003) sier at dersom en ønsker å ta barns perspektiv, er det det vesentlig å bruke denne metoden, da en får informasjon rett fra kilden, som er barna (Eide & Winger, 2003, side 61). Altså dersom en vil ha informasjon er det vesentlig å gå rett til kilden, altså barna. Det var derfor jeg valgte og intervju barn. ”Hva er mer naturlig når en ønsker å vite hva en annen føler og tenker, enn å spørre” (Askland, 2011, side 214). Jeg gjennomførte intervjuene i Norge og Swaziland på samme måte. Intervjuene foregikk på et lukket rom. Jeg ser på disse to intervjuene på to ulike måter, selv om de hadde samme tema og innhold. Intervjuene i Norge og i Swaziland ble tatt opp men ikke overført til pc. Opptakene ble slettet etter jeg fikk transkribert de, dette av etiske årsaker. Bergsland og Jæger (2015) sier noe om etiske retningslinjer, og at behandlingen av personopplysninger er et viktig aspekt ved forskningsetikken. Dette kommer jeg tilbake til senere i oppgaven, under beskrivelse av utvalget. Ved å gjennomføre barneintervju er de barnets stemme som kommer til syne, og Askland (2011) sier at dette er den viktigste begrunnelsen for å gjøre barneintervju.

Praksisfortelling

Praksisfortellinger handler om avgrensede situasjoner hvor samspillet mellom deltakerne er fremstilt (Askland, 2011, side 193). Det er noe som blir personlig da fortelleren forteller sitt syn. Askland skriver at praksisfortelling kan defineres som selvlagde fortellinger av barn og voksne om barnehagen (Askland, 2011, side 193). Jeg har en del praksisfortellinger fra skolen i Swaziland, og noen fra barnehagen i Norge. Praksisfortelling kan være vanskelig å få, da det ikke er noe du bestemmer deg for dagen før at du skal få til. En praksisfortelling er noe som bare oppstår (Askland, 2011, side 193). Jeg valgte praksisfortelling som metode da, en praksisfortelling er svært beskrivende. Særlig i Swaziland har jeg en del praksisfortellinger. Disse praksisfortellingene dukket opp overalt, og det er som Askland (2011) ikke mulig å bestemme at en skal få en praksisfortelling den ene eller andre dagen. Jeg var avhengig av at det dukket opp noe.

Eksperiment

En tenker gjerne at eksperiment er noe som foregår på laboratoriet, men jeg har utført et eksperiment ”i felten” som det heter. Det vil si naturlige omgivelser, for eksempel skolen og

barnehagen (Langdridge, 2015, side 91). I motsetning til naturvitenskapen, har ikke eksperiment som foregår i barnehagen strenge krav til hva som kan kalles for et eksperiment (Bergsland & Jæger, 2015, side 78). Jeg utførte et eksperiment i Swaziland i min egen klasse, og et eksperiment i Norge i en barnehage. Jeg brukte denne metoden, fordi jeg ønsket å se hvordan barna reagerte på musikk. Jeg har utført et kvasi-eksperiment (Langdridge, 2015, side 91). Et kvasi-eksperiment er et slags undersøkelsesdesign, hvor en kan sammenlikne to grupper som får ulik behandling (Malt, 2014). Mine grupper i denne undersøkelsen er Norge og Swaziland. Det er jeg selv som har plukket ut deltakerne og derfor er det altså et kvasi-eksperiment, i motsetning til et ekte eksperiment. Det skal jeg ikke utdype noe nærmere nå, da det ikke er relevant for denne undersøkelsen. Feltstudie dreide seg om at jeg skulle sette på musikk i klasserommet i Swaziland, og barnehagen i Norge. Det var i to forskjellige situasjoner, men fellesnevneren her er at barna hørte musikken og hva de gjorde. Jeg valgte å utføre eksperiment fordi jeg synes det virket interessant. Eksperiment er en metode jeg ikke hadde vært borti før. Jeg hadde ikke brukt det i noen av praksisene på skolen, og undret meg om jeg hadde noe utbytte av det, men føler at det var svært nyttig.

3.3 Beskrivelse av utvalget

I Swaziland hadde jeg praksis i ei klasse, og det ble naturlig at disse ble informantene mine. Jeg observerte en klasse som het "0. Grade", og disse barna var fra fem til sju år. Jeg har også observasjoner av barn fra andre klasser, og utenom, bla. fra kirken. Klassen min besto av 30 barn og en lærer. Skolen jeg var på i Swaziland var en kristen privat skole. Skolen hadde én klasse med tre-åringer, to klasser med fire-åringer og tre klasser med fem- til seks-åringer. Disse klassene utgjorde førskolen, og var i hovedsak forberedelse barneskolen. Skolen hadde også klasser fra første til sjette klasse. I tillegg til dette hadde de en klasse med studenter som studerte for å bli lærere.

Jeg valgte ut to barn jeg hadde fått god kontakt med fra klassen min. Jeg og læreren min der nede valgte ut barna i felleskap. Vi prøvde å finne barn som hadde godt engelsk språk. I Swaziland snakker de Siswati og engelsk. Det var en regel om at det kun var lov til å snakke engelsk på skolen, men det var ikke alle barna som mestret to det engelske språket like godt. Derfor falt valget på en gutt og ei jente som begge var seks år, og var glad i å uttrykke seg om mange forskjellige saker. Eide og Winger (2003) sier noe om at det er viktig å ha et godt forhold til informantene, for å skape en god dialog, og dette er grunnen til at jeg valgte å

intervjue disse to barna. I samarbeid med læreren min fikk vi godkjenning av rektor og foreldrene til barna om å ta opp samtalen. Dette for å verne barna. Avtalen var at jeg skulle få ta opptak av samtalen, for så å transkribere intervjuet, og til slutt skulle jeg slette opptaket. Dette for å verne om barna, og overholde reglene for personvern. ”Ved innsamling av data fra barnehager eller skoler må regler for personvern overholdes” (Bergsland & Jæger, 2015, side 85). Det er svært viktig å holde seg innenfor de etiske reglene når det gjelder intervju og andre observasjoner (Dalland, 2012, side 208).

I Norge fikk jeg observasjoner i en barnehage som jeg har jobbet som vikar i tidligere. Jeg kontaktet barnehagen og spurte om de kunne tenke seg å ha meg der som observatør. Jeg fortalte den pedagogiske lederen litt om mitt tema og hva slags metoder jeg hadde tenkt å bruke. Dalland (2012) sier at alle parter må bli informert om hva som skal skje og hva dette skal brukes til. Alle de voksne i barnehagen synes dette hørte spennende ut og ønsket meg hjertelig velkommen.

Jeg valgte å være i barnehagen i tre dager, for å bli godt kjent med barna. Det var pedagogisk leder som valgte ut barna jeg skulle intervju, og hun innhentet samtykke fra foreldrene. Hun informerte foreldrene om hva jeg skulle gjøre og at opptakene kom til å bli slettet. Barna skulle være anonyme i undersøkelsen. Hun begrunnet valget av disse to barna, med at disse to kjente hverandre godt, og at hun trodde de satt inne med mye kunnskap. Det var en gutt og en jente, og begge skulle starte på skolen etter sommeren. Den første dagen jeg kom i barnehagen valgte jeg å fokusere på disse to, fordi jeg ønsket at de skulle føle seg trygg på meg. Jeg ønsket ikke at de skulle oppleve intervjuet som noe skummelt. Vi satt på et lite gruppe rom ved siden av kjøkkenet, og jeg viste barna hvordan vi skulle gjøre det. Jeg tok frem båndopptakeren og vi tok noen opptak av oss selv for å høre stemmene våre før vi startet selve intervjuet. Jeg synes det var en fin måte å gjøre det på, for stemningens skyld, og for å informere informantene eller barna om hva som foregikk. Dette fikk frem hva slags hensikt jeg hadde (Dalland, 2012, side 208).

For å anonymisere har jeg valgt å bruke gutten og jenta om barna, i stedet for fiktive navn. Jeg har valgt å anonymisere slik for å ivareta deltakerne.

3.4 Metodekritikk

Det er viktig å være kritisk til sin metode og reflektere over egne innsamlingsstrategier (Bergsland & Jæger, 2015, side 80). En bør reflektere over egen metode og stille seg kritisk, fordi det vil øke kvaliteten. Jeg har vurdert metodene mine og undersøkelsens sterke og svake sider.

Når en stiller seg kritisk til metodene en har brukt, stiller en spørsmål om de er troverdige eller ikke. ”Reliabilitet kan i kvalitative studier knyttes til spørsmålet om troverdighet, om forskningen utføres på en tillitvekkende måte, om hvor pålitelig datamaterialet er, hvordan det samles inn, og hvordan det bearbeides, analyseres og tolkes” (Bergsland & Jæger, 2015, side 80). For eksempel i Swaziland kjente jeg barna jeg intervjuet svært godt, og det var fare for at jeg spurte spørsmål jeg så for meg at de kunne svare på. Dette gjelder også for observasjonene. Jeg kan ha hatt vanskeligheter med å se observasjoner som ble gjort inne i klasserommet til klassen objektivt. Kanskje så jeg ting jeg ønsket å se og var fokusert de rette tingene. I Swaziland var det 30 barn på et klasserom. Det kan være vanskelig å holde fokus på det man ønsker å observere. En kan bli distraheret og ufokusert på andre ting, dette kaller Dalland (2012) sier at forstyrrelser ikke er mulig å forhindre. Dalland (2012) snakker om sjarmøreffekten. Det vil si at en blir sjarmert av den eller de en observerer. I situasjoner hvor jeg observerer barn som danser, kan jeg ha blitt sjarmert. Dette er ikke noe jeg kan noe for, men det kan hende jeg har tolket noe mer positivt enn det er grunnlag for (Dalland, 2012, side 204). Barna i barnehagen i Norge hadde jeg ikke kjennskap til fra før. Barna jeg intervjuet hadde jeg snakket med så vidt to dager i forveien, og kjente ikke til deres kunnskap om tema mitt. Det kan være vanskeligere for intervjuer og stille spørsmålene han eller hun ønsker på.

Hvor godt eller relevant er dataene mine, og representerer de fenomenet som skal undersøkes, og er resultatene gyldige for utvalget mitt, er spørsmål jeg også har reflektert rundt. Dette er validitet og det knyttes til bekreftbarhet og kvaliteten av tolkningen. Da jeg satt meg ned for å sortere funnene mine så jeg at jeg hadde mye innsamla data fra Swaziland. Det ble en prosess hvor jeg måtte sortere ut funn som ikke var relevant for tema og undersøkelsen min. Den innsamlede dataen skal være relevant i forhold til problemstillingen sier Dalland (2012). For eksempel brukte jeg intervju som metode, og det var viktig at spørsmålene i intervjuguiden var relevante i forhold til undersøkelsen. Når en har stilt seg spørsmål om dataene er relevante, må en se om dataene er samlet inn på en måte som er pålitelig (Dalland, 2012). For eksempel i intervjuene kan jeg ha tolket svarene jeg fikk på en annen måte. Under selve

intervjuet tenkte jeg mye på at jeg måtte snakke på deres nivå. Stille spørsmålene på et nivå hvor barn på 6-5 år forstår. ”Nærheten man har til feltet, bidrar til å sikre validitet, i og med at man kan hindre misforståelser og sikre at data man samler inn, er relevant for de spørsmålene man vil ha svar på” (Bergsland & Jæger, 2015, side 80). Et eksperiment kan være en utfordrende metode å bruke, da det er vanskelig å kontrollere og utfallet kan bli feil (Landridge, 2015). Jeg kunne ikke bestemme at barna skulle danse og bevege seg da jeg satte på musikk, dette skulle oppstå dersom barna selv hadde et ønske om det. Hvis jeg kunne endret på noe, ville jeg har satt av mer tid til eksperimentet. Jeg erfarte i Swaziland at eksperimentet krevde en del tid, og tok med meg disse erfaringene i utføringen i Norge.

4. Funn og drøfting

I denne delen vil jeg presentere funnene og drøfte de lys av teori fra teorikapittelet. Jeg har valgt og sortere funnene mine under overskriftene rytme, sang og dans. Funn fra intervjuene og andre observasjoner kommer under overskriftene som har samme tema. Jeg har funn samlet inn fra Swaziland og Norge, dette er observasjoner, praksisfortellinger, intervju og eksperiment. Jeg sammenligner ikke funnene, men lar de utfylle hverandre meningsfylt i forhold til problemstillingen min

4.1 Rytme

Rytmefølelsen sitter i kroppen

I Swaziland fikk jeg mange observasjoner om musikk, sang og dans, og oppholdet mitt der gjorde meg mer trygg på meg selv i slike situasjoner. Jeg har opplevd i barnehagen i Norge at det har vært litt flaut å skulle danse og hoppe foran barna. Jeg vet ikke hvorfor tankene endret seg, men jeg føler at interessen for tema musikk, sang og dans har økt. Derfor har jeg valgt å ha samme tema som på caserapporten min.

Det nærmet seg slutten av mitt opphold i Swaziland, og det var tid for uteksaminering på skolen. Barna i klassen min øvde en del på hvordan de skulle gå inn på scenen. De bevegte seg inn på scenen med musikk som hadde en fjerdedels takt. De går tre skritt deretter et lite spark. Det her gjentas helt til barna er fremme på scenen. Barna går en og en opp, så de må stole på seg selv i hvordan de gjennomfører det. Jeg legger merke til at det er svært individuelt i måten de beveger seg på. Noen danser kun med beina i måten de går på, andre danser med overkroppen i tillegg. Foreldrene sitter i salen og klapper og roper på barna som kommer frem på scenen.

Sæther (2012) sier at rytme følelsen sitter i kroppen og at det er noe som ikke kan forstås med hodet eller hendene. Observasjonen overfor viser nettopp dette. Fiskvik (2013) sier at bevegelse til dansemusikk er dans. Altså blir bevegelsene, eller måten barna beveger seg inn på scenen dans. Noen danser med hele kroppen andre danser kun i måten de går på. Dansen i denne observasjonen er scenisk dans, da det er underholdning. Jeg observerte i Swaziland at både barn og voksne på og utenfor skolen var opptatt av musikk, rytme og bevegelse.

Jeg opplevde i Swaziland både barn og voksne danset i pauser og frilek. Det så ut som at slapp seg mer løs. Dette er en praksisfortelling fra Swaziland om hvordan barna bevegede seg og den finner sted i barnas pause midt på dagen.

Det var utetid og frilek og jeg legger merke til en mengde barn som står i en stor sirkel ute på lekeplassen. Jeg går bort og ser gutter og jenter som står å klapper og beveger seg til klappingen. I midten av sirkelen finner jeg en gutt fra min klasse han har store bevegelser og danser mer enn han klapper. Barna rundt går over fra klapping til synging. De synger en sang alle barna kan på Siswati. Gutten i midten danser og viser frem danseferdighetene sine og barna rundt synger og klapper begeistret til.

Barna begynner denne leken frivillig, altså er det som Öhman (2012) sier, indremotiverende. Det er barna selv som tar initiativ til denne leken i utetiden. Dette er en sosial lek, hvor barna sosialiseres gjennom musikken. Askland (2011) sier at sosialisering i barnehagen er en prosess barna går igjennom hvor de utvikler seg inn i samfunnet. De får seg venner og klarer å forstå normene og reglene. Gutten i denne observasjonen beveger til pulsen eller som Sæther (2012) sier, til motoren i musikken. I denne musikken er pulsen klappingen barna rundt utfører, og det er dette som stimulerer gutten til dans. Sæther (2012) sier at rytmefølelsen er noe som sitter i kroppen og er ikke noe en kan føle med hendene eller forstå med hodet.

Kirkemusikk

I Swaziland observert jeg også utenom skolen. Jeg ble med en av lærerne på skolen til kirken hennes, en søndag på gudstjeneste. Jeg ble svært fascinert og overasket. Det var ikke slik jeg hadde forestilt meg, og det var tydelige forskjeller på gudstjenesten jeg da fikk se, og den jeg er vant til i Norge. I Norge er jeg vant til at vi kun reiser oss når presten gir signal om det, og vi synger salmene til et orgel. Da vi synger salmer står vi rolig og det er heller ingen bevegelser.

I Swaziland synges det, i motsetning til Norge av full hals og det er ingen som står rolig. Det er heller ikke kun ett orgel, men et fullt band, bestående av piano, gitar, bass, trommer, vokalist og et stort kor. Da jeg ankom hallen, eller kirken ble jeg møtt med et band på scenen som spilte noen låter. Det var en del salmer som ble spilt før selve gudstjenesten startet og de var noe ganske annet enn de som synges i den norske

kirke, av det jeg er vant til. Jeg legger merke til at volumet på sangene er svært høyt. Kirkemusikken i Swaziland bærer et rytmisk preg, og bevegelsene kom naturlig.

Sangene eller salmene er preget av flerstemmighet, rytme og bevegelse. Motoren i musikken, eller rytmen er det slaget som kommer jevnt og dansen og bevegelsene holder denne takten. Sæther (2012) sier at rytmefølelsen sitter i kroppen, og det er ikke noe en forstår med hodet eller hendene. Man kjenner rytmen som en følelse. Sæther (2012) sier at den afrikanske kirkemusikken bærer preg av rytme og den stimulerer til bevegelse og dans. Dette fikk jeg se i Swaziland i denne gudstjenesten. Sæther (2012) hevder at salmene i de afrikanske gudstjenestene kan være lik de med vesteuropeisk kultur, men at salmene er tilpasset den afrikanske sangstilen og med mer rytme og bevegelse. Altså synges de samme salmene i Swaziland, som for eksempel i Norge, men salmene er tilpasset den afrikanske stilen. Sæther (2012) sier at periodene i kirkemusikken er korte og tilpasset pusten. Musikken i kirken i Swaziland var tilpasset pusten og det var lett å bevege seg. Dansen oppsto lett. Rytme er det som stimulerer oss til dans og bevegelse og slik kan vi i kulturmøter enklere delta med sang og dans.

Som jeg nevnte er periodene i kirkemusikken korte og tilpasset pusten, dette skriver Sæther (2012) at er noe som barn liker. Det er lettere for barn å lære seg slike sanger. Da jeg intervjuet barna i Swaziland kom det kirkemusikk til syne. Jeg spurte barna om de hadde noen favoritt sang, og jenta svarer at hun hadde det. Hun spør meg om det er greit om hun synger favoritt sangen hennes, så hun gjør dette. Hun synger en sang hun har lært i kirken og at hun elsker denne sangen. Jeg legger merke til at tekstlinjene er korte og kommer jevnt i sangen. Jeg legger merke til at det er mye rom for pust, slik Sæther (2012) sier er typisk for den afrikanske kirkemusikken. Når jenta er ferdigsunget spør jeg gutten om han liker musikken som er i kirken. Han svarer at han syns sangene som blir sunget i kirken har altfor høyt volum, dette var også noe jeg reagerte på.

Jeg fikk også erfare at volumet var høyt. Dette er en kulturforskjell (Eriksen & Sajjad, 2015). Jeg oppfattet lydvolument i kirken som svært høyt, imens innbyggerne i Swaziland har det mer i deres kultur, dette med at det skal være høyt volum. "Det er et ord som kan brukes til å beskrive så mange forskjellige fenomener også må bety forskjellige ting" (Eriksen & Sajjad, 2015, side 34). For meg er gudstjeneste noe som foregår i rolig omgivelser. I Swaziland opplevde jeg gudstjeneste som noe ganske annet. Mørkeseth (2012) sier at vi tar i bruk kultur

når vi fortolker vår erfaring, og at vi bruker kultur som ei rettesnor for våre handlinger. Altså tok jeg med meg min erfaring og kirkeopplevelse inn i kulturen i Swaziland, og fikk se noe ganske annet.

Da gutten fortalte meg at han ikke likte den høye musikken i kirken. Spurte jeg hvorfor han ikke likte det, og han synes det var altfor høy lyd.

”Sometimes, I need to hold for my ears” sa han.

Han brukte å holde seg for ørene noen ganger. Han fortalte meg også at han ikke var noe begeistret for sang og dans heller. Altså finnes de som ikke er så begeistret for rytme, sang og dans i Swaziland. Det slo meg at jeg kanskje hadde sett for meg at alle de afrikanske barna elsket musikk. Jeg hadde altså dannet meg et bilde av hvordan barna var. Eriksen og Sajjad (2015) sier at stereotyper er forenklete beskrivelser av antatte kulturtrekk ved mennesker. Jeg hadde tanker om at alle barna i Swaziland elsket musikk, men fikk nå oppleve at dette ikke stemte. Gutten i intervjuet fortalte meg at han hadde andre interesser og at det han likte aller mest var fotball.

4.2 Sang

Spontansang

Klassen i Swaziland har ryddetid og barna begynner å rydde, men denne gangen skiller seg ut fra andre situasjoner hvor de skal rydde. Barna begynner å klappe og gå rundt på gulvet, imens de synger. De rydder bort lekene, en leke om gangen, i en kasse hvor lekene skal ligge når de ikke blir lekt med. Barna rydder vekk de lekene de selv har lekt med, og når de har gjort dette, går de ut på gulvet og synger og klapper med resten av barna. De synger; ”Vi skal rydde opp lekene, vi må rydde opp lekene nå”, i mens de klapper og skaper en puls” (Observasjon fra ryddesituasjon i Swaziland).

Barna blir i denne situasjonen påvirket av hverandre. Sæther (2012) sier dette fenomenet er svært populært blant barnehagebarn, at de går rundt i ring og synger. Jeg tolker dette som at barna gjør noe som de kanskje i utgangspunktet synes er kjedelig, til noe som er gøy. Det blir lek. Som Öhman (2012) så er det barnas egne lyst som skaper leken. Eidsaa og Kamsvåg (2004) skriver at hovedsaken til at barn synger er fordi de synes det er morsomt. Derfor synger

barna i denne observasjonen, de har det gøy. Denne typen sang er spontansang, da de synger i en ryddesituasjon. Kanskje er de fornøyd med ”jobben” de har gjort, altså ryddet vekk lekene, og synger fordi de er fornøyd.

Barn synger når de er fornøyd og dette kan komme til syne med for eksempel spontansang. Som i observasjonen over, om ryddetid synger barna i en hverdagssituasjon, her er en annen observasjon på et barn i barnehagen i Norge som sitter å synger mens det leker.

Gutt på 3 år sitter på gulvet å leker med brikker. Disse brikkene er trekantbrikker med magnet. Han bygger av disse brikkene en stjerne. Stjernen er bred og det er åtte lag oppå hverandre. Når han bygger denne stjernen synger han. Han synger en sang jeg ikke har kjennskap til. Når han synger leker han med brikkene. Det ser ut som brikkene flyr opp og ned før han plasserer de i konstruksjonen. Han synger og leker med brikkene på denne måten til stjerna er ferdig.

I denne observasjonen kan en se at gutten synger i en lek. Han får uttrykt følelsene sine og han kan av dette styrke sin selvtillit. Som Marstal (2004) sier, så får barn som synger selvtillit, de blir åpne tillitsfulle og de blir lydhøre. Altså kan musikk bidra til å styrke selvtilliten til barna. Hovedsaken for at barn synger er at de synes det er morsomt. Eidsaa og Kamsvåg (2004) sier at barnesangen ikke trenger å være vakker for at barnet skal synes det er gøy. Musikaliteten hos barn blir sett på som et uttrykk for deres behov for å uttrykke seg, og Sæther (2012) sier at dette er et behov de har. Når gutten synger i leken er det spontant og det er spontansang. Sæther (2012) sier at dette kan komme til syne i lek, og i denne observasjonen gjør det nettopp det. Gutten beveger brikkene til sangen han synger. Gutten synger i en situasjon som oppstår her og nå, og spontansangen oppstår i denne situasjonen, i leken.

Spontansang er altså noe som ligger naturlig i barns hverdag, og det kommer til syne i lek og andre gjøremål de har. Spontansang er noe som oppstår i en sosial kontekst og i observasjonen under kommer det til syne at sangen har oppstått i leken. Dette er en observasjon fra barnehagen i Norge.

Flere barn leker på naborommet, og en gutt på tre år kommer bort til meg og forteller at de barna som er der inne er alle døde. Han løper raskt ut i det rommet med de døde barna i, men kommer igjen tilbake til meg. Han ser på meg og sier; ”Dere må våkne,

dere må våkne. Det skal jeg synge til dem, også skal jeg vekke de”. Så løper han inn til naborommet for å vekke de døde barna.

Her viser gutten at han synger i lek situasjon. Sæther (2012) skriver at Bjørkvold (1979) deler barnesangen inn i tre hovedbruksområder, og en av disse er sang som kommunikasjon. Her ønsker gutten å kommunisere med de døde barna. Han ønsker at de skal våkne og har tenkt til å gi de en kommando gjennom sangen at de må våkne. Sæther (2012) sier at barn som kommuniserer til andre barn med sang, er direkte kommunikasjon. Gutten planlegger hva han skal synge til barna på naborommet, og forteller meg hva han har tenkt. Han har et ønske om å endre leken fra barn som er døde til barn som er våkne, og redskapet han bruker her er sang. Eidsaa og Kamsvåg (2004) sier at sangen kan være uttrykk for overbevisning, og det kan være det gutten prøver på her.

Jeg spurte barna i Norge om når de sang. Gutten og jenta svarte at du kan bestemme selv når du skal synge men at de pleide og synge i samlingsstund og at det var i hovedsak barnesanger. De forteller meg at de ikke synger yndlingssangene deres, som er Elsa og Anna og Knutsen og Ludvigsen, men andre sanger. Barna mener altså at en kan synge når en selv ønsker. Marstal (2004) sier at det å synge er en naturlig uttrykksmåte og vi kan få ut følelser ved å gjøre det. Barna skiller mellom det å synge selv og synge i samlingsstund. Det er altså en forskjell på å synge i en organisert samlingsstund og det å synge på eget initiativ. Det er mange fordeler med at barn synger, og som Marstal (2004) sier, så får barn som synger selvtillit, de blir mer åpne, tillitsfulle og lydhøre. Det kan være at personalet har dette som mål med samlingsstund, og det er bra at barna får mulighet til å lære seg sanger og høre musikk. Sæther (2012) sier at det kan ha stor betydning for barn å høre musikk og lære seg sanger, og dette som en introduksjon inn i musikkens verden. Samlingsstund kan for eksempel være en arena hvor en introduserer nye sanger og musikk for barn. I en samlingsstund kan en skape interesse hos barna og Sæther (2012) sier at dette blir som en slags drivkraft i barnets musikalske uttrykk.

4.3 Dans

Eksperiment utført i Swaziland

Eksperimentet i Swaziland fant sted inne i klasserommet, hvor jeg hadde tatt med en liten høyttaler. Her er del en av eksperimentet utført i Swaziland.

Det kom på musikk, og nesten alle barna spratt opp. Klasserommet er stort, men regelen er at det kun er lov til å leke på teppet som ligger innerst i klasserommet. Rommet er ryddet for stoler og pulter. Da ungene begynner å bevege seg, beveger de seg utenfor teppe. Jeg som eneste voksen i rommet, syns det er flott at de bruker rommet. Jeg observerer at barna hopper, vrikker på rumpene, veiver med hendene og danser sammen med hverandre. Felles har de alle pulsen i musikken. (1/2)

Jeg opplevde at de danset naturlig og det var av egen fri vilje. Sæther(2012) mener at rytmen oppleves mer naturlig i den afrikanske barnehagen, noe jeg også har fått sett. Barna danser impulsivt i mange situasjoner, og dette ble jeg fascinert av. Som Sæther (2012) sier så viser barna en indre rytmisk musikalitet som de får uttrykt i dansen. Alle barna føler pulsen og de får uttrykt at de kjenner den, med bevegelsene de individuelt gjør. Som jeg så i dette eksperimentet, beveger barna seg forskjellig, men felles har de, at de beveger seg i takt. Dansen er frivillig, og de beveger seg fordi de syns det er gøy. De kunne ha satt seg ned igjen om de ville ha gjort det. Dansen er indremotiverende, slik som Öhman (2012) sier lek er. Dansen her blir en fysisk sosial aktivitet, og som Fiskvik (2013) sier så er det samværsdans. Det er naturlig for barna i Swaziland å bevege seg til musikken, og barna viser at de har rytmefølelse i kroppen. Her er del to av eksperimentet utført i Swaziland.

Den siste sangen jeg valgte å sette på i eksperimentet, var en sang jeg visste de hadde kjennskap til, fordi vi hadde sett filmen i felleskap uken før. Det var sangen «Let it go» fra Disney filmen Frozen. Et av barna begynner å synge, og beveger seg mot meg. Hun strekker seg mot henda mine og sender signaler om at hun vil at jeg skal være med å danse. Jeg blir med klassen min å danse og synger med på teksten jeg kan. Vi smiler og ser på hverandre imens vi danser.

Vi kommuniserer gjennom musikken. Vi kommuniserer med smil, nikk og blick og ikke språk. Sæther (2012) sier at musikk er språk, men her blir også bevegelsene i dansen et slags språk. Hvor vi ikke kommuniserer verbalt, men gjennom blick, smil og dans. Musikken stimulerer oss til bevegelse. Hvordan barna og jeg beveger oss til sangen, «Let it go» er individuelt da vi kan ha opplevde filmen ulikt. Sæther (2012) sier at musikk fremkaller minner og opplevelser hos oss som kan stimulere oss til bevegelse. Jeg og barna kommuniserer ikke her med et verbalt språk, men med et fysisk språk som er dans.

Eksperiment utført i Norge

Jeg hadde avtalt med barnehagen at jeg skulle gjennomføre et eksperiment, og hadde forklart på forhånd hva jeg skulle gjøre. Denne dagen var det «Barnehagen dag», men de ansatte i barnehagen hadde gitt klarsignal om at det var greit å gjennomføre. På forhånd hadde jeg laget en spilleliste med variert musikk på. Det var låter som jeg hadde tenkt de kom til å like.

Hele barnegruppen satt og lekte med togbane. Det var en stor felles lek, og de hadde lagd en togbane som var over hele verden, fra Kina til Paris. Jeg satt å bygde med barna en stund før jeg hentet en høyttaler jeg hadde tatt med hjemmefra. Jeg plasserte høyttaleren på et lite bord, og satt meg ved siden av, for å styre musikkens volum. Den første sangen var fra melodi grand prix jr. og heter «Vestlandet». Et av barna begynte og nynne med, og flere og flere barn registrerte høyttaleren. Det var særlig et barn som sang med og trakk seg nærmere og nærmere høyttaleren. Jeg skrudde opp musikken litt, og flere barn begynte å gyngte på rumpa til musikken. Deretter kom det en ny sang. Dette var en sang fra Markus og Martinus som heter «Elektrisk». Omtrent alle barna spratt opp for å danse og sang meg på et parti i sangen som låter slik; Oooo – oo – oo – oo –oooo. De fokuserte likevel på togbanen og flyttet togene i takt med musikken. Togene hoppet opp og ned mellom banene.

Neste sang ut var Kaptein Sabeltanns «Sjørøverne Kommer», og dette var en sang jeg tror de hadde hørt før. Jeg syntes det så slik ut, da mange av barna sang med imens de lekte med togene. Da sangen fra Frost, «La den gå», kom på var det spesielt ei jente som reiste seg opp og sang. Hun gikk rundt i rommet og bevegde seg til musikken samtidig som hun sang til. Dansen hennes var preget av store bevegelser, særlig mye armer. Alle barna var med på refrenget som var; la den gå, la den gå. En gutt ble også mer deltagende i dansen og danset sammen med jenta. De sang samtidig som de danset sammen. De holdt hender, hoppet og veivet med armene mot hverandre. Flere og flere av barna reiste seg opp fra leken og ble med i dansen. Til slutt var nesten alle barna oppe fra gulvet og danset. Til og med de yngste barna var med.

Som Fiskvik (2013) så er bevegelse for bevegelsens skyld, dans. Det som blir utført til rytmisk musikk eller dansemusikk er dans. Barna beveger seg til musikken og noen av barna danser mer enn andre. Dette kan ha med interesse å gjøre. Om et barn er interessert i det, om

de liker musikken. Dansene i dette eksperimentet er samværsdans som Fiskvik (2013) kaller det, og er en sosial dans. Særlig er det gutten og jenta som har samværsdans, da de danser sammen. Kanskje har de samme interesser. Når de yngste barna blir med i dansen blir de eldre barna forbilder, og de yngste lærer dansen av de eldste. Det kan sammenliknes med folkedansen. Bakka (2017) sier at folkedans var dansen folket brukte, og at de unge lærte dansen av de eldre, ved å henge seg på eller herme. De yngste barna hermer og henger seg på de eldre barna.

Skolehverdagen i Swaziland er preget av mye musikk. Jeg opplevde at lærerne slapp seg mye løs og turte å vrikke på rumpa og danse foran barna. Denne observasjonen er helt på tampen av skoledagen og alle klassene var ute sammen.

Vi var ute å lekte sammen med de andre barna fra de andre klassene. En av lærerne tok initiativ til en organisert lek. Det var en par lek og leken het «Is your bum, bum bigger then mine». Her skulle to og to synge og peke på hverandre, deretter skulle paret stå med rumpene mot hverandre og vrikke. De sang; «Is your bum bum bum, is your bum bum bum, is your bum bum bigger then mine. Said one little bee to another little bee, is your bum bum bigger then mine». Alle lærerne var med og også vi studentene etter hvert. Forskjellen på lærerne fra Swaziland og studentene fra Norge var hvor ivrige og hvor fort og mye lærerne fra Swaziland klarte å vrikke på rumpa. I begynnelsen syntes jeg det var litt flaut, men det gikk raskt over.

Dette var en organisert lek, og dansen er også det samme. Lærerne i Swaziland har en kultur hvor normen var å vrikke på rumpene, og dette har de selv fortalt. Eriksen og Sajjad (2015) sier at ferdighetene og vanene et menneske har tilegnet seg i samfunnet er kultur. Jeg merket at min kultur eller mitt samfunn ikke vrikker på rumpa i like stor grad som Swaziland. Jeg brukte min kultur og fortolket denne situasjonen. Altså jeg brukte min erfaring og kultur som en pekepinn, som Mørkseth (2012) sier. Sæther (2012) forteller at rytme gjennom bevegelse og dans er en naturlig del av hverdagen i Afrika. Jeg har fått oppleve at barna danser impulsivt i flere sammenhenger, men her er det ikke barna som tar initiativ, men de voksne. De voksne legger til rette for at rytme og dans skal være en del av hverdagen til barna i Swaziland. Sæther (2012) hevder at det er typisk at det er rumpa som er motoren eller pulsen i musikken. Musikken i denne observasjonen er er sangen eller rimet som de synger eller sier når de gjør bevegelsene. Teksten de roper ut er musikken, og de beveger seg og sier

tekstlinjene i takt. Lærerne har en lek som bærer preg av dans og bevegelse. Öhman (2012) sier at det er lærernes plikt i skolen at barna får mulighet til å leke. Her legger de voksne opp til dans og lek, i samspill barn og voksne. Jeg fikk også inntrykk av at de voksne i den norske barnehagen også legger opp til lek og dans i barnehagen, og i intervjuet kom det frem at de danset i barnehagen.

Jeg spør barna i Norge om hvor man kan danse, og de svarer begge at du kan bestemme selv hvor du ønsker å danse. Det er altså ikke plassbestemt. Jeg spør videre barna om de danser i barnehagen, og jenta svarer; ”Ja, vi danser mye i barnehagen, og det er gøy når vi danser alle sammen. Vi danser når vi leker og når vi er med i klubben, og de som er der pleier og danse veldig mye”. Det er altså opp til barna i barnehagen når de ønsker å danse, men det ser ut for at de har klubben hvor det danses mye. Jenta forteller at de danser når de leker. Det er altså bevegelse for bevegelsens skyld som Fiskvik (2013) sier, og de danser også når de leker. Jenta sier at hun synes det er gøy når alle i barnehagen danser. Jeg tolker dette som at hun liker når de i barnehagen gjør sosiale aktiviteter sammen, og som Fiskvik (2013) sier så er dans en fysisk sosial lek. Jeg spør barna om de pleier og danse når de er hjemme, og da svarer de at de danser litt hjemme, men ikke sammen med mamma og pappa.

5. Oppsummering og avslutning

Avslutningsvis skal jeg oppsummere denne oppgaven. Jeg skal vurdere om jeg svarer på problemstillingen som er ”Hvordan kommer rytme, sang og dans til uttrykk i barns hverdagsliv i Swaziland og Norge”. I denne undersøkelsen har jeg møtt barn fra Swaziland og barn fra Norge. Jeg har intervjuet de og fått hørt deres tanker, og jeg har vært ute i felten og sett hvordan rytme, sang og dans kommer til uttrykk i deres hverdagsliv. Jeg har brukt metodetriangulering for å kunne svare på problemstillingen.

Sæther (2012) sier at rytme er en følelse som sitter i kroppen. Dette kom til syne i observasjoner og måten barna bevegde seg på. Noen bevegde hele kroppen og andre ikke, felles hadde barna rytmen. Jeg opplevde at musikken i kirken i Swaziland var å lett å bevege seg til. En ble stimulert til dans og bevegelse, og det oppsto et kulturmøte mellom meg og menneskene i kirken. I intervjuet fortalte gutten i Swaziland at han noen ganger holdt seg for ørene, fordi musikken i kirken hadde for høyt volum. Han fortalte videre at han ikke var så begeistret for musikk. Det er også de barna som ikke er så begeistret for rytme og sang. Kanskje hadde jeg sett for meg at alle barna i Swaziland elsket musikk. Eriksen og Sajjad (2015) sier at stereotyper er enkle beskrivelser av noe en tror om mennesker.

Jeg har sett at barn synger fordi de synes det er gøy. De synger i mange ulike situasjoner, og jeg så tydelig bruk av spontansang blant barna. De synger i ryddesituasjon og leksituasjon. Sæther (2012) sier at spontansang er noe som oppstår her og nå, og det ble også bevegelse i spontansangen. Klapping og dansing med lekene var noen av bevegelsene jeg så blant barna som sang spontant. I eksperimentene så jeg at barna bevegde seg på ulike måter. Selv om de bevegde seg på individuelle måter hadde de en felles puls. Dansen i eksperimentet var frivillig og de bevegde seg fordi det var gøy. Som Fiskvik (2013) sier så er dans en fysisk sosial aktivitet og samværsdans er noe barn liker. Den norske jenta fortalte i intervjuet at hun liker når alle i barnehagen danser sammen, og Askland (2011) sier at sosialisering er en prosess i barnehagen hvor de utvikler seg inn i samfunnet. Sæther (2012) sier at musikk kan fremkalle minner hos oss som kan stimulere oss til bevegelse. Jeg og barna kommuniserte ikke med et verbalt språk men med bevegelse og dans. Dette kom til syne i del to i eksperimentet jeg utførte i Swaziland.

De eldre barna blir forbilder for de yngre barna i barnehagen. De yngste barna lærer bevegelser og sanger av de eldre, og en kan se likhetstrekk til folkedansen. Sæther (2012) sier at rytme gjennom dans og bevegelse er en naturlig del av hverdagen, og dette har jeg fått sett i mange situasjoner. Det er ikke bare barna som ta initiativ til dans, men også de voksne. Dette kom til syne i Afrika, da de voksne brukte sanger med mye bevegelse. Som barnehagelærer mener jeg det er viktig at vi legger til rette for musikk, sang og dans i barnehagen. Vi voksne må introdusere ny musikk og nye sanger for barna. Dette kan for eksempel gjøres i samlingsstund. Sæther (2012) sier at for barna, kan dette ha stor betydning og det kan være en introduksjon inn i musikkens verden. Jeg sitter igjen med tanker om hvordan jeg ønsker å legge til rette for musikk i barnehagen, når jeg kommer ut i jobb.

Gjennom observasjoner, eksperimenter og intervjuer i Swaziland og Norge har jeg nå fått ett innblikk barnas hverdag. Jeg sitter igjen med refleksjoner og tanker om hvordan jeg kan legge til rette for dette i barnehagen. Jeg har også tanker om hvordan jeg kunne videreutviklet denne oppgaven. Med basis i denne oppgaven kunne det vært interessant og forsket videre på de eldre barna og skolebarn. Om det er noen forskjell og om barna er oppmerksom på om det er det. Det kunne vært interessant og intervjuet de eldre barna og fått høre deres tanker om rytme, sang og dans i deres hverdag, når jeg nå har fått et innblikk i hverdagen til barn i barnehagen i Norge og i Swaziland.

6. Litteraturliste

- Askland, L. (2011) *Kontakt med barn*. (2. Utgave). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Bakka, E. (2017, 3. april) Folkedans. I *Store norske leksikon*. Lastet ned fra:
<https://snl.no/folkedans>
- Bergsland, M. & Jæger, H. (red.) (2015) *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Bjerkestrand, N. E. (2016, 10. august) Musikk. I *Store norske leksikon*. Lastet ned fra:
<https://snl.no/musikk>
- Dalland, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving*. (5. Utgave). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Eide, J. B. & Winger, N. (2003) *Fra barns synsvinkel, intervju med barn – metodiske og etiske refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- Eidsaa, R. M. & Kamsvåg, G. A. (2004) *Sanger, septimer og triangler, Musikk i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget Vigemostad & Bjørke AS.
- Fiskvik, A. M. (2013, 19. desember) Dans. I *Store norske leksikon*. Lastet ned fra:
<https://snl.no/dans>
- Løkken, G. & Søbested, F. (2014) *Observasjon og intervju i barnehagen*. (4. Utgave). Oslo: Universitetsforlaget
- Kunnskapsdepartementet (2011) *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Langdridge, D. (2015) *Psykologisk forskningsmetode – en innføring i kvalitative og kvantitative tilnørminger*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Malt, U. (2014, 10. juli) Kvasieksperimentelle studier. I *store norske leksikon*. Lastet ned fra:
https://snl.no/kvasieksperimentelle_studier
- Marstal, I. (2004) *Dit musikalske barn, om betydningen af at stimulere barnets medfødte musikalitet*. Danmark: Aschehoug Dans Forlag A/S.
- Mørkeseth, E. I. (2012) Samfunnsvitenskapelige blick i Læringskulturer i barnehagen i en bok av Vist, T. & Alvestad, M. (red.). *Flerfaglige forskningsperspektiver*. Latvia: Cappelen Damm Akademisk.
- Sæther, M. & Angelo (2012) *Barnet og Musikken*. (2. Utgave). Oslo: Universitetsforlaget.
- Torgersen, J. K. (2016) Musikk som kulturuttrykk i barnehagen. I en bok av Jæger, H & Torgersen, J. K. *Barnekultur*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum

7. Vedlegg

7.1 Intervjuguide Swaziland

Spørsmål

Jeg tenker det er interessant å få høre deres mening om musikk, dans og sang. Jeg lurer veldig på hva dere tenker om musikk. Dyns dere det er gøy å synge, liker dere å synge på skolen? Jeg er veldig interessert i hva dere tenker om dette. Så liker dere musikk?

Musikk:

- 1) Liker du musikk? Hvorfor liker du musikk?
  - a. Hvordan føles det inni deg når du hører på musikk?
- 2) Hva slags musikk liker du å høre på?
  - a. Hvorfor?
- 3) Når hører du på musikk?
  - a. Har du hørt på musikk i dag?
- 4) Hva pleier du å gjøre når du hører på musikk?

Rytme og dans:

- 5) Liker du å danse?
  - a. Hva slags musikk liker du å danse til?
  - b. Har du noen favoritt artister eller sangere?
- 6) Når danser du?
  - a. Hvor danser du?
    - i. Hjemme, skolen, bestemor og bestefar?
  - b. Hvem liker du å danse med?
    - i. Liker du å danse med venner?

Sang:

- 7) Liker du å synge?
  - a. Hvilke sanger liker du å synge til?
- 8) Hvor synger du?
  - a. Synger du på skolen?
    - i. Hva syns du er gøy på skolen? Av musikk?
    - ii. Syns du morgen stunden ute er gøy?
  - b. Synger du hjemme?

- i. Synger foreldrene dine?
- ii. Spiller du noen instrumenter? For eksempel piano eller gitar?
  - 1. Noen i familien som gjør det?

7.2 Intervjuguide Norge

Spørsmål

Jeg tenker det er interessant å få høre deres mening om musikk, dans og sang. Jeg lurer veldig på hva dere tenker om musikk. Syns dere det er gøy å synge, liker dere å synge i barnehagen? Jeg er veldig interessert i hva dere tenker om dette. Så liker dere musikk?

Musikk:

- 1) Er du glad i musikk?
  - a. Hvorfor?
- 2) Hva slags musikk liker du å høre på?
  - a. Har du favorittsang/musikk?
  - b. Hvorfor?
- 3) Når hører du på musikk?
  - a. Har du hørt på musikk i dag?
  - b. Hører dere på musikk i barnehagen?
    - i. Hva slags musikk er i barnehagen?
    - ii. Hva gjør dere når dere hører på musikk?
- 4) Hva pleier du å gjøre når du hører på musikk?

Rytme og dans:

- 5) Liker du å danse?

NEI:

  - a. Liker du å gjøre noe anna?

JA:

  - b. Hvorfor?
  - c. Liker du å se på dans?
    - i. Er det kanskje barne-tv som har noe med dans å gjøre?
- 6) Når danser du?
  - a. Hvor danser du?
    - i. Danser du i barnehagen?
    - ii. Danser du hjemme? Eller hos noen andre?
  - b. Hvem liker du å danse med?
    - i. Liker du å danse alene?

- ii. Liker du å danse med venner? Eller noen andre?
- c. Hva slags musikk liker du å danse til?
- d. Har du noen favoritt artister eller sangere?

Sang:

7) Liker du å synge?

- a. Hvilke sanger liker du å synge til?

8) Hvor synger du?

- a. Synger du i barnehage? skolen?

JA:

- i. Når synger dere? Hvor ofte synger dere (hver dag) ?
- ii. Hva syns du er gøy å synge?

NEI:

- iii. Hvorfor liker du ikke å synge?

- b. Synger du hjemme?

- i. Synger foreldrene dine?
- ii. Spiller du noen instrumenter? For eksempel piano eller gitar?
  - 1. Noen i familien som gjør det?

Avslutning:

9) Vi skal høre på noen sanger:

- a. La den gå – Frost
- b. Elektrisk – Marcus og Martinius
- c. Sjørøveren kommer – Kaptein Sabeltann
- d. Vestlandet – Mgp jr.
- e. Baby – Justin Bieber

10) Bruker dere youtube i barnehage eller hjemme?

- a. Vil dere sette på en sang?